

SASKO

I. Podnebí a přírodní podmínky

V Sasku je mírné podnebí. Nejvíce je ovlivněno měnící se nadmořskou výškou, která od severu k jihu stoupá. Průměrné roční srážky se pohybují kolem 650 mm/rok. Toto číslo je ale opravdu jen průměr. Srážky jsou totiž

Obr. 1: Evropa - Německo

ovlivněny několika faktory, z nichž nejdůležitější jsou především převládající západní větry. Ty způsobují, že na západních návětrných stranách spadne větší množství srážek než na východních návětrných stranách a v pánvích a údolích. Pro srovnání Žitavská pánev má průměrné roční srážky okolo 900 mm, ale severní část Horní Lužice okolo 700 mm/rok. Nejvlhčím obdobím bývá zpravidla podzim nebo jaro (léto a zima jsou poměrně suché). Sasko je z hlediska podnebí místo, kde se střetávají teplé subtropické a chladné subpolární vzduchové hmoty. Zóny se pravidelně přesouvají na sever a na jih. Díky tomu je léto teplé (převládá subtropická hmota) a zima studená (převládá subpolární hmota). Nejteplejším měsícem je červenec (průměrná teplota okolo 18°C) a nejchladnějším měsícem je leden (průměrná teplota okolo 2°C). Průměrná roční teplota v Sasku se pohybuje okolo 13°C. Území dnešního Saska bylo do dnešní podoby zformováno ve čtvrtohorách. Ta část území, která je tvořena třetihorními usazeninami je nyní pokryta neúrodnou půdou, především písčitou, a také borovými lesy. Pánve a nížiny jsou bohatě prostoupeny vodní plochou. Na východě Saska tvoří hranici s Polskem řeka Lužická Nisa a její údolí. Povrch v Sasku je poměrně různorodý. Na jihu jsou Krušné hory a vrchoviny, dále na sever se snižují a objevují se úrodné nížiny, kterých je ale v Sasku méně než vrchovin a horstev. V Sasku je velmi hustá říční síť, která se používá k několika účelům. Jednak jsou to hlavně energetické účely. Tím se myslí, že v Sasku jsou důležité vodní elektrárny. Ty byly vybudovány především na řece Sprévě. Další důležitý význam má Labe. Jedná se o význam dopravní. Labe je totiž na celém území Saska i Německa splavné a je tudíž hojně využíváno k říční dopravě. Dále je v Sasku několik dalších, méně významných řek. Jedná se například o řeku Mulde a Lužická Nisa.

II. Obyvatelstvo

Sasko má rozlohu přibližně 18 500 km² a žije zde asi 4,3 milionu obyvatel. Většina obyvatel jsou věřící a

převládající náboženství je stejné jako v celém Německu, tedy protestantské vyznání. Míra urbanizace je v Sasku také velká, kolem

80%. Sasko se dělí na 11 regionů a každý je něčím

zajímavý. Zajímavé je pak pozorovat markantní rozdíly mezi regiony, které byly blíže Západnímu Německu, a těmi, které byly více „východní“, čili bohužel zaostalejší.

Sasko	
Hlavní město	Drážďany
Rozloha	18 413,91 km ²
Obyvatelstvo	4,3 milionu
Hustota zalidnění	234 obyvj./km ²
Zadlužení	3783 euro/osoba

Tab. 1: Základní údaje o Sasku

A. Regiony Saska

Prvním regionem je Lipsko. Region nese název dle nejvýznamnějšího města v něm, Lipska. Lipsko je již od středověku centrem obchodu.

Tehdy se zde setkávaly nejdůležitější obchodní cesty té doby. Díky tomu se Lipsko mohlo poměrně dobře vyvíjet a rozrůstat. Z bývalého tržiště, kde

se obchodovalo s kožešinami a knihami se vyvinul svého času největší veletrh na světě. Nyní je Lipsko opět významné, protože zde bylo vybudováno nové a nejmodernější tržiště Evropy. Díky penězům z obchodu se mohla ve městě postavit univerzita, která proslula po celém světě a upevnila tak dobrou pozici Lipska. Lipsko je také významným místem z hlediska tisku, protože zde byly už v 17. století vydány první noviny a odborný časopis. Nyní má v Lipsku sídlo několik vydavatelství.

Dalším regionem je Hradecko a Pláně (Sachsiches Burgen und Heidelberg). Tento region je jeden z turisticky nejatraktivnějších regionů Saska. Je zde několik hradů a zámků. Za zmínku stojí zámek Glauchau (postavený ve stejnojmenném městě) a zámek Rochlitz a hrad Kriebstein

Následujícím regionem je Saské Polabí. Tento region je nejhustěji obydlenou oblastí Saska (žije zde asi 1,1 milionu lidí). V tomto regionu je také proslulé město Míšeň. Ve městě Radebeulu se narodil spisovatel Karel May, autor mnoha románů z divokého západu.

Region Chemnitz byl významný především v minulosti, kdy zde byl vyroben stroj na zpracování kovů oceněný na Světové výstavě v Paříži roku 1962. Centrem tohoto

Obr. 2: Území Saska

regionu je město Chemnitz, třetí největší město v Sasku.

Pátým regionem je Západní Sasko. Centrem Západního Saska je město Cvikov (Zwickau). V tomto městě se do roku 1991 vyráběly světoznámé automobily značky Trabant s výrobním číslem 369 099. Cvikov je také zajímavý z hlediska jiného. Roku 1903 se zde odehrála první masová stávková akce dělníků v Německu.

Dalším regionem je Vogtland. Tento region je určitě znám všem milovníkům hudby, protože se v něm vyrábějí všechny hudební nástroje v Německu. Je zde také nejvyšší železniční most na světě Göltzschtalbrücke vysoký 78 m a postavený z 28 milionů cihel.

Region Krušné hory je centrem sportu, protože je zde moderní sportovní areál. Region byl osídlen především v 15. století, kdy zde bylo objeveno stříbro a jiné kovy. Tisíce lidí se sem stěhovali za vidinou lepšího života.

Osmým regionem je Stříbrná stezka, region určený turistům, kteří chtějí poznat a objevit něco nového. Jsou zde krásná a zajímavá města, která svědčí o bývalém bohatství, které region získal díky nalezištím stříbra. Ve Freibergu je také nejstarší báňská univerzita na světě.

Další region je Saské Švýcarsko. Tento region má překrásnou přírodu, která okouzila spoustu umělců (například Richarda Wagnera nebo malíře Adriana Ludwiga Richtera). Díky velkému množství skal je také tento region centrem mnoho horolezců.

Předposledním regionem Saska je Horní Lužice/Dolní Slezsko. Jméno získal region podle západoslovanského kmene "Lusici", kteří se v 6. století usídlili v oblasti Lužice. Dnes žije v regionu 35.000 Lužických Srbů. O životě a kultuře Lužických Srbů informují nadace pro lužickosrbský národ v obcích Schleife, Hoyerswerda, Budyšin a Panschwitz-Kuckau. V regionu je také nejmodernější vodní elektrárna.

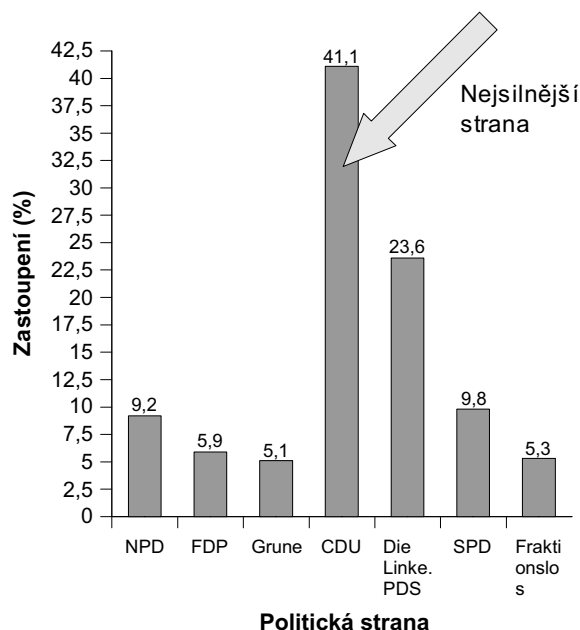
Posledním regionem je region hlavního města Saska Drážďany. O Drážďany se zajímají investoři z celého světa, mohou za to početná místa vědeckého výzkumu a řada dalších známých podniků v bezprostředním sousedství.

V Sasku je na poměrně vysoké úrovni vzdělávání. Nachází se zde 6 vysokých škol (v Lipsku, Drážďanech, Chemnitzu, Freibergu, Žitavě), dále 6 vyšších odborných škol (v Drážďanech, Lipsku, Cvikově, městě Mittweida, Žitavě-Zhořelci a Rothenburgu), pak 7 uměleckých vysokých škol (Drážďanech, Lipsku a Zhořelci). V Sasku je i 1 vyšší odborná škola veřejné správy, 2 soukromé vysoké školy a 5 soukromých vyšších odborných škol.

Vládu v Sasku představuje jednokomorový parlament - zemský sněm, do kterého jsou voleni poslanci na 4 roky. V čele zemského sněmu je ministerský předseda. Saská vláda se skládá z 8 ministerstev a Státní kanceláře.

B. Ministerstva Saska

- **Ministerstvo sociálních prací** – Má na starosti sociální záležitosti, sociální pojištění a zdravotnictví.
- **Ministerstvo spravedlnosti** – Stará se o zastupování Saska před Spolkovým ústavním soudem a Saským ústavním soudem a soudnictví jako takové. Dále pak řeší důležité církevní otázky a udává milosti.
- **Ministerstvo financí** – Má na starost všeobecnou

Graf 1: Zastoupení politických stran v Zemském sněmu

finanční politiku a hospodaření s veřejnými financemi.

- **Ministerstvo kultury** – Má na starost celé školství.
- **Ministerstvo vědy a umění** – Stará se o vysoké odborné školy a o správu kulturních památek.
- **Ministerstvo hospodářství a práce** – Stará se o hospodářství (např. zahraniční obchod, energetiku, průmysl a podporu hospodářského rozvoje), práci (např. výška mezd, nezaměstnanost, a rekvalifikaci) a dopravu (správa a rozvoj dopravy).
- **Ministerstvo životního prostředí a zemědělství** – Řeší otázky zemědělské, lesnické a ekologické (ochrana přírodního prostředí a jeho obnova).
- **Ministerstvo vnitra** – Stará se u území státu, hlasování a bezpečnost.

Zvláštní institucí je Státní kancelář, která se stará o ústavu a prosazování zájmů Saska ve státním a evropském měřítku.

C. Zemský sněm

Do Zemského sněmu v Sasku se volilo teprve počtvrté od jeho vzniku dne 3.10.1990, a to dne v roce 2004. Zvolení politici budou své úřady zastávat 5 let, tedy do roku 2009. Podle zákona bylo voleno 120 poslanců ve svobodných volbách. Nejdůležitějším úkolem Zemského sněmu je zemské zákonodárství, dále pak schválení státního rozpočtu a kontrola vlády státu.

Právo podávat Zemskému sněmu návrhy nových zákonů mají politické strany, poslanci, vláda státu a zástupce lidu na základě návrhu lidu. V Zemském sněmu jsou tři hlavní politické strany: CDU (Křesťansko-demokratická unie), NPĐ, Die Linke PD a SPD (Sociálnědemokratická strana Německa). Existují i další malé strany, které ale působí pouze na regionální úrovni, čili neovlivňují příliš dění ve vysoké saské politice.

III. Průmysl a hospodářství

Obr. 3: Sídlo Audi

A. Průmysl

V Sasku se hospodářství a průmysl rozvíjejí hlavně díky tomu, že se Evropská unie snaží zbourat rozdíly mezi jednotlivými regiony. Jak již bylo zmíněno, Sasko bylo kdysi součástí NDR, tudíž bylo a je méně vyspělé než jiné regiony v bývalé SRN. Vzhledem k této pozici, se Evropská unie snaží co nejvíce pomoci. Údaje hovoří o tom, že EU dalo Sasku v letech 2000-2006 příspěvky ve výši 4,8 miliard euro. Když se k tomu připočtou finance od německé vlády a vlastní zdroje Saska, měl tento region v letech 2000-2006 k dispozici něco kolem 11,2 miliardy euro. Do Saska se poměrně hodně investuje. Investoři si Sasko vybírají z několika důvodů:

- Výborná infrastruktura
- Vysoká úroveň vysokých škol zajišťuje dostatek kvalifikovaných pracovníků
- Podpora výzkumu
- Výskyt mezinárodních škol

Část vydělaných peněz také pochází ze zahraničního obchodu. Sasko exportuje ročně zboží v hodnotě několika desítek miliard euro. Peněz z exportu neustále přibývá, protože v roce 2001 z něho Sasko získalo o 10 miliard euro více než v roce 2000. Sasko exportuje hlavně do USA, kam směřuje asi 20% exportovaných produktů. Dalšími odběrateli jsou Velká Británie, Francie a Itálie. Méně významnými obchodními partnery Saska jsou státy střední a východní Evropy, jako je Česká republika a Polsko.

1. Strojírenství

Průmysl v Sasku zastupuje na světové úrovni strojírenství a automobilový průmysl, který dosáhl úspěchu díky svým zkušenostem a novým technologiím. Dále má Sasko na vysoké úrovni biotechnologii. Mezi světoznámé automobilky v Sasku patří například Audi, BMW, Neoplan, Volkswagen a Porsche.

Sasko je nazýváno kolébkou německého strojírenství, protože zde už v roce 1844 byla založena první továrna na

Obr. 4: VW Passat

obráběcí stroje značky Chemnitzer Maschinenfabrik. Dokonce v bývalém NDR byla polovina obrátu strojírenství vytvořena v Sasku. Toto platí i dnes, protože Sasko je stále z hlediska strojírenství číslem jedna ve východním Německu. Již 7 let rovnoměrně stoupají výnosy ze strojírenství a od roku 1990 sem bylo investováno přes 2,5 miliardy euro, což učinilo strojírenství Saska velmi moderním.

Biotechnologie

Biotechnologie je další významnou částí saského hospodářství. Biotechnologie je věda, která se zabývá aplikací živých organismů k průmyslovým účelům (například k výrobě piva a sýra). Podle plánů by Sasko mělo být v biotechnologii v krátké době konkurenceschopné ostatním státům a během 21. století by mělo zastávat vedoucí pozici na mezinárodním trhu.

2. Nanotechnologie

Důležité odvětví průmyslu je nanotechnologie. Jedná se o vědu, která se zabývá zmenšováním a zároveň zvyšováním kvality a výkonu. To se využije především v oblasti mobilních telefonů, paměťových karet a jiných elektronických zařízeních. Konkrétně v oblasti mobilních telefonů lze pozorovat velkou změnu. Například první mobil světa Motorola DynaTAC 8000X, který byl vyroben roku 1983, vážil 800 gramů. A jeden mobil z bývalé bavorské značky Siemens (Siemens dnes již nevyrábí mobilní telefony) M55 vážil pouhých 83 gramů. Tento příklad sice nesouvisí se Saskem přímo, ale pomůže udělat si obraz o nanotechnologii.

3. Turismus

V Sasku je také velkým zdrojem příjmu turismus. Je zde spousta zajímavých míst, hrady a zámky, zajímavá města, krásná příroda. Sasko je pro turisty přímo stvořené. Na jeho území se nachází přes 2000 penzionů, hotelů a ubytoven. Díky tomu všemu dohromady Sasko navštívilo v roce 2000 přes 5 milionů turistů.

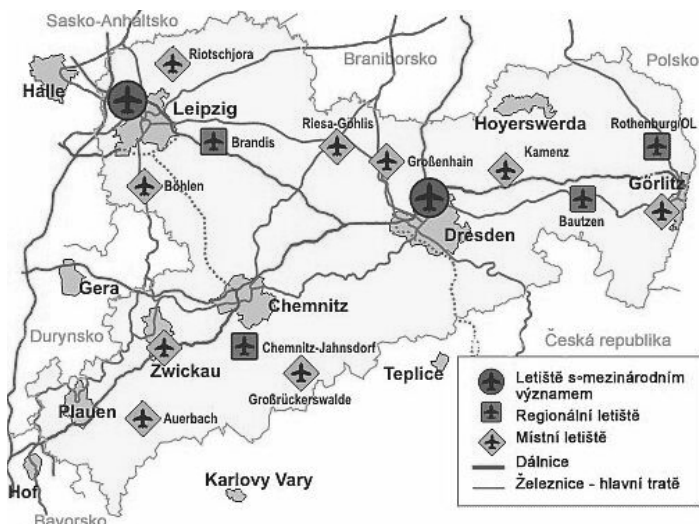
B. Infrastruktura

V tomto regionu je také výborná infrastruktura. Doprava se dělí na několik skupin:

- Letecká doprava
- Silniční doprava
- Železniční doprava
- Vnitrozemská lodní doprava

1. Silniční doprava

Prvním typem dopravy je silniční doprava. Silniční síť v Sasku je poměrně hustá. Je zde celkem 36 566 km silnic. Z toho 13 550 km jsou silnice meziměstské (spolkové dálnice, krajské a státní silnice). Zbylých 23 016 km jsou silnice, které mají na starosti obce. Meziměstské silnice tvoří několik druhů silnic. Jsou to spolkové dálnice (452 km), silnice 1. třídy (2 421 km), státní silnice (4 731 km) a silnice krajské (5 946 km). Do

Obr. 5: Mapa letecké dopravy

výstavby silnic se od roku 1990 investovalo přibližně 31 miliard euro a investovat se bude muset dále, protože Sasko nejenže je průmyslová země, která sama potřebuje perfektní infrastrukturu, ale je také tranzitní zemí.

2. Železniční doprava

Železniční doprava v Sasku je, jako všechny druhy dopravy v Sasku, na poměrně dobré úrovni. Délka železniční sítě je 2 700 km, což dělá ze Saska železnicí nejhustěji protkanou spolkovou zemi. Ve spolkových zemích má na starost železnici vždy vláda té země. V Sasku ale tyto povinnosti přešli na 5 komunálních svazů. Tyto svazy mají momentálně jako největší problém se železnicí její modernizaci. Je totiž potřeba upravit stávající síť pro modernější a rychlejší vlakové soupravy.

3. Lodní doprava

Další složkou dopravy v Sasku je vnitrozemská lodní doprava. Nejpoužívanější řekou Saska je z tohoto hlediska Labe, které je po Rýnu nejpoužívanější řekou Německa. Labe má v Sasku délku 180 km. Na území Saska jsou na Labi 3 významné a velké přístavy: Drážďany, Riesa a Torgau. Sasko je velmi hrdé na svou flotilu kolesových parníků v Drážďanech, která je největší a zároveň nejstarší na světě. Přístav v Drážďanech je asi nejlépe vybavený a má nejvíce skladovacích prostor a zároveň funguje jako rozhraní mezi silniční, železniční a leteckou dopravou. Přístav Riesa má rozlohu 48 hektarů a slouží především k úschově přepravních kontejnerů. Přístav Torgau má rozlohu pouhých 12 hektarů a slouží převážně k překládání dřeva, zemědělských produktů a starého železa.

4. Letecká doprava

Nejprve je třeba se zmínit o

letecké dopravě, protože ta představuje asi nejdůležitější způsob dopravy. V Sasku jsou 2 mezinárodní letiště (Lipsko a Drážďany), 4 regionální letiště (Bautzen, Brandis, Chemnitz/Jahnsdorf a Rothenburg/Görlitz), dále pak devět místních letišť (Auerbach, Böhlen, Görlitz, Großenhain, Großrückerswalde, Kamenz, Riesa-Göhlis, Roitzschjora, Zwickau). V Lipsku a Drážďanech jsou tedy dvě velká mezinárodní letiště. Přistávací a startovací dráhy, které by vyhovovaly mezinárodním standardům, zde byly dokončeny dne 24. března 2000. Výstavba těchto letišť neustále pokračuje, aby byly pokryty požadavky všech cestujících, jejichž počet bude podle předpokladů neustále růst. V Sasku jsou dále zvláštní letištní plochy, které slouží především pro sportovní účely. Takovýchto ploch je v Sasku 12.

IV. Zajímavá místa a sídla

A. Drážďany

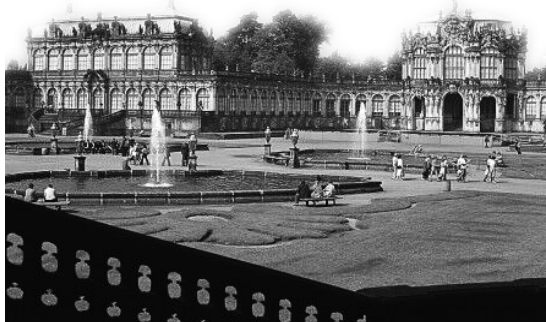
Prvním zajímavým místem je hlavní město Saska, Drážďany. Toto město na řece Labi má nyní asi 482 000 obyvatel. Město je poměrně průmyslově využíváno. Průmysl je zde strojírenský, chemický, optický a elektronický. Ve městech jsou také hojně zastoupené historické památky. Z těch hlavních bych lze jmenovat Semperovu operu, chrám sv. Kříže a drážďanský zámek. Dále jsou v Drážďanech muzea (Muzeum dějin Drážďan, Muzeum lidového umění aj.), galerie (Obrazárna starých mistrů), divadla a vysoké školy včetně univerzity a akademie výtvarných umění.

B. Chemnitz

Dalším městem je Chemnitz, česky Saská Kamenice. Město leží ve výšce 309 metrů nad mořem a má přibližně 280 000 obyvatel. Chemnitz je třetí největší město Saska a postupem času se stal centrem textilního průmyslu, především díky výrobě punčoch. V centru města se zachovala Červená věž, ve které je výstava o historii města. Ve městě je také krásný secesní kostel sv. Jana a gotický kostel sv. Petra. V Chemnitzu je také zámek Schloß, který byl v 16. století přestaven z kláštera. V západní části města je hrad Rabenstein. Město bylo během 2. světové války téměř zničeno, přesto ale stojí za to ho vidět..

C. Žitava

Okresní město Žitava s 45 000 obyvateli leží u říčky Mandavy. Od poloviny 19. století se Žitava stala průmyslovým střediskem. Usídlil se zde hlavně textilní průmysl, který byl ale později

Obr. 6: Drážďany

vytlačen těžbou hnědého uhlí. Žitava je také hraničním městem do ČR a do Polska. Ve městě je kostel sv. Petra a Pavla, kostel sv.Kříže a kostel sv.Jana. Na náměstí bylo vybudováno několik měšťanských domů v barokním stylu.

D.Lipsko

Následujícím městem je město Lipsko. Město má asi 491 000 obyvatel. Ve městě se soustřeďuje především strojírenský, textilní a elektrotechnický průmysl. Lipsko leží 100 km od Drážďan ve výšce 118 m.n.m. v pánvi severně od Krušných hor. Vnitřní město je obklopeno rozsáhlými parky. V Lipsku je koncertní budova Neues Gewandhaus, univerzita a gotický kostel sv.Mikuláše. Ve městě je několik muzeí (například Egyptské muzeum, Grassiho muzeum a Muzeum výtvarného umění). Na náměstí je Nová radnice s 115 metrů vysokou věží, která se dochovala jako pozůstatek bývalého gotického hradu. V Lipsku jsou také pomníky J.S.Bacha, který zde žil. V okolí města je město Lützen. Ve městě se nalézá zámek, ve kterém je dioráma bitvy z roku 1632, kdy Švédové porazili vojsko Albrechta z Valdštejna. Bad Dübén, ležící 31 km severně od Lipska. Je proslulé lázeňské město.

E. Míšeň

Dalším městem je Míšeň. Míšeň má asi 40 000 obyvatel a leží v nadmořské výšce 110 m.n.m. Město je proslaveno hlavně díky nejstarší evropské porcelánce, která byla založena roku 1710. Dnes se ve městě soustřeďuje také elektrotechnický a potravinářský průmysl a zároveň je střediskem vinařství. V roce 929 zde byl založen hrad Misni a město jako takové vzniklo koncem 12. stol.. A od roku 1921 tu má sídlo biskupství, které se díky všeobecné podpoře náboženství těší velké oblibě. Biskupství je také podporováno městem a tamějšími podnikateli.

F. Vogtland

Literatura:

- Internetová stránka www.sachsen.cz
- Kniha Státy světa (vydavatelství Fragment, autorem je kolektiv pod vedením Tadeusze Moldavy)
- Kniha Německo (vydavatelství Olympia, autor Radmil Tomášek)
- Kniha Sasko/Lužice (vydavatelství Olympia, autor Zdeněk Boháč)
- Encyklopedie Diderot - elektronická verze

Předposledním městem, o kterém je třeba se zmínit, je Vogtland. Nejdříve něco o původu města a jeho erbu. Pravá strana v erbu má na černém podkladě zlatého lva. Lev má červený jazyk a na hlavě zlatou korunu. Na levé straně je umístěn na zlatém podkladě vztyčený černý orel s červeným jazykem. Lev je vlastně znak Vogtlandu a připadá středověkému panství z rychtářského statku Weida, Gera a Plavna, kteří zavedli znak od 13. století. Tento erb byl v r.1294 uznán Pfalským hrabětem Rudolfem Rýnským a vévodou Bavorským. Vogtland dostalo jméno podle rychtářů (Vögten). Ve městě se vyrábějí hudební nástroje. Tato výroba má dlouholetou tradici. Dále je město proslaveno výrobou krajek, která zde především v 19. století měla opravdu silnou tradici. V dnešní době zájem o toto odvětví pomalu opadá a zůstává tak spíše lákadlem pro turisty, protože moderní Němci o ně již neprojevují velký zájem.

G. Coswig

Posledním městem je Coswig. Coswig má 20 000 obyvatel a leží 7 km severozápadně od města Pirna. Za zmínku v Coswigu stojí starý gotický kostel, který je momentálně v rekonstrukci. Dále je zajímavý Talkenbergův dvůr. Jedná se o první vinici ve městě, která byla založena roku 1607. Postupem času se ve městě stavěli další vinice a Coswig dostal přezdívku „Město zahrad“.

Obr. 7: Coswig